

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії ХДАК

Наталія РЯБУХА

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ
(МОВА НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКА) І ТВОРЧИЙ КОНКУРС)
для здобуття ступеня **бакалавра** на основі повної загальної середньої
освіти (ПЗСО)
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
В5 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»
освітня програма «Сольне інструментальне та вокальне виконавство»

Розглянуто і затверджено
на засіданні вченої ради
ХДАК
протокол № 10
від 21 березня 2025 р.

Харків – 2025

Вступний іспит для іноземців (мова навчання (українська) і творчий конкурс) проводиться з метою виявлення мовних компетентностей з української мови а також знань та творчих умінь вступників, які бажають навчатися в ХДАК за ступенем бакалавра з метою з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва. Вступний іспит для іноземців проводиться очно та/або дистанційно і складається з двох частин: I частина – мова навчання (українська), II частина – творчий конкурс. За результатами складання двох частин виставляється загальна оцінка, яка є єдиною складовою конкурсного балу для цієї категорії вступників.

Для організації дистанційного набору іноземців на навчання для здобуття вищої освіти ХДАК проводить ідентифікацію особи та вступний іспит для іноземців у дистанційному форматі із забезпеченням їх відеозапису (в тому числі з екрану пристрою вступника). Відеозапис вступного випробування зберігається після проведення вступного іспиту для іноземців протягом п'яти років у ХДАК, а посилання на цей запис вноситься до Єдиної бази.

I ЧАСТИНА МОВА НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКА)

Програма призначена для іноземців та осіб без громадянства, які виявили бажання здобувати освітній ступінь «**БАКАЛАВР**» на території України і володіють мовою навчання (українською) в обсязі, який співвідноситься з рівнем «незалежного користувача» (згідно з класифікацією Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти).

Вступний іспит для абітурієнтів із числа іноземців та осіб без громадянства з іноземної мови (українська мова) (далі – вступний іспит) визначає рівень знань української мови та перевіряє комунікативну компетентність, володіння словниковим запасом і граматичними структурами, які відповідають рівню B1 за стандартами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

Мета та завдання вступного іспиту

Вступний іспит має на меті визначення рівня підготовки абітурієнтів з числа іноземців та осіб без громадянства (далі – абітурієнти) з української мови для забезпечення якісної підготовки фахівців з числа іноземців та осіб без громадянства. Під час вступного іспиту абітурієнти повинні продемонструвати належний рівень сформованості мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей.

Мовна компетентність передбачає володіння абітурієнта фонетичними, орфоепічними, лексичними, орфографічними, граматичними та стилістичними нормами сучасної української мови.

Мовленнєва компетентність охоплює вміння абітурієнта сприймати і відтворювати інформацію українською мовою.

Соціокультурна компетентність передбачає знання абітурієнта з країнознавства, культурології, фонові знання тощо, а також уміння використовувати ці знання в різних мовних ситуаціях у процесі спілкування з представниками інших культур.

Вимоги до вмінь і навичок

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння.

Комунікативна мовленнєва компетентність кандидата має вияв у виконанні різних видів *мовленнєвої діяльності*, а саме: **сприймання, продукція, інтеракція** або **медіація** (зокрема усна або письмова). Кожен з цих типів діяльності може бути пов'язаний з текстами або в усній, або в письмовій, або в обох формах. До рецептивних умінь належить **читання**, а до продуктивних умінь належать **письмо та говоріння**.

ЧИТАННЯ

Вступний іспит передбачає оцінювання сформованості вмінь ознайомлювального читання; уміння повно, точно і глибоко розуміти основну інформацію тексту, порядок викладу інформації в тексті, уміння дати в усній формі відповіді на поставлені запитання (на 2 із 5-ти запропонованих) щодо прочитаного тексту.

Типи текстів:

- короткі оригінальні тексти й оголошення, пов'язані із приватною, публічною, професійною та освітньою сферами життя;
- короткі газетні і журнальні статті з описом подій; інтерв'ю в пресі;
- вивіски в громадських місцях;
- написи й оголошення в межах певної теми;
- рекламні тексти;
- меню і рецепти;
- розклад руху транспорту;
- інструкції до побутових приладів;
- формуляр з особистими даними, наприклад, для запису в бібліотеку, для членства в клубі / секції;
- довідка;
- листівки, короткі приватні листи;
- електронні листи, факси, sms;
- брошури, проспекти, плакати.

ПИСЬМО

Писемне мовлення визначає рівень сформованості репродуктивно-продуктивних умінь на основі інформації прочитаного тексту, уміння дати в письмовій формі відповіді на поставлені запитання (на 3 із 5-ти

запропонованих) щодо прочитаного тексту. Письмові відповіді, створені абітурієнтом, повинні бути оформлені відповідно до норм сучасної української мови.

ГОВОРІННЯ

Вступний іспит передбачає створення власного висловлення в усній формі до запропонованої теми. Під час вступного іспиту оцінюється зміст і комунікативна наповненість, ефективність і повнота розкриття теми, адекватність наданої інформації, правильність уживання застосованих лексичних одиниць і граматичних конструкцій, доречність і точність використання їх в усному мовленні.

Абітурієнт має висловлювати власні міркування і почуття, особисте ставлення до фактів чи подій; формулювати критичну оцінку фактів; залучати до свого мовлення елементи аргументації.

Перелік розмовних тем:

1. Україна.
2. Культура України.
3. Київ.
4. Харків.
5. Львів

Характер мовного матеріалу

Граматичний мінімум з української мови

1. Фонетика. Орфоепія. Графіка.

Голосні і приголосні звуки. Поняття складу. Наголос і ритміка слова. Засоби милозвучності української мови. Інтенація. Алфавіт. Співвідношення вимови і письма.

2. Словотвір.

Склад слова. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Основа слова.

Словотвір слів, що належать до різних частин мови (іменників, прикметників, дієслів).

3. Морфологія.

Іменник. Загальне значення іменника. Семантико-граматичні категорії іменника. Власні і загальні назви. Конкретні й абстрактні значення іменників. Категорія істот і неістот. Граматичні категорії іменника. Категорія роду. Категорія числа. Категорія відмінка. Категорія збірності й одиничності. Основні значення відмінків. Відмінювання іменників (однина, множина; тверда, м'яка, мішана групи). Деякі незмінювані іменники.

Прикметник. Значення прикметника. Якісні прикметники. Відносні прикметники. Присвійні прикметники. Тверда і м'яка група прикметників. Відмінювання прикметників (тверда і м'яка групи). Ступені порівняння прикметників. Синтаксичний зв'язок прикметника з іменником.

Числівник. Значення числівника. Розряди числівників за значенням і граматичними ознаками. Кількісні і порядкові числівники. Групи числівників за будовою. Прості, складні, складені числівники. Неозначено-кількісні

числівники. Відмінювання числівників.

Займенник. Значення займенників. Особові займенники. Особово-вказівні займенники. Зворотний займенник *себе*. Присвійні займенники. Вказівні займенники. Означальні займенники. Питально-відносні займенники. Заперечні займенники. Відмінювання займенників.

Дієслово. Значення дієслова. Два варіанти дієслівних форм: основа інфінітива і основ теперішнього часу. Дві дієвідміни дієслова. Категорія виду. Категорія перехідності / неперехідності. Категорія особи. Модальні значення необхідності безособових дієслів *не було, нема*. Категорія часу. Вживання часових форм. Категорія способу. Категорія дієслівного стану. Безособові дієслова. Дієслівне керування. Дієслова руху.

Дієприкметник. Активні дієприкметники теперішнього часу. Активні дієприкметники минулого часу. Пасивні дієприкметники. Предикативні форми на *-но, -то*.

Дієприслівник. Дієприслівники недоконаного виду теперішнього часу. Дієприслівники минулого часу. Дієприслівники на *-ся -сь*.

Прислівник. Значення прислівника, його граматичні ознаки. Якісно-означальні прислівники. Прислівники способу або образу дії. Кількісно-означальні прислівники. Обставинні прислівники часу. Безособово-предикативні прислівники, що виражають стан природи. Функції прислівників у реченні.

Прийменники. Вживання прийменників з відмінковими формами іменників. Значення прийменників у прийменниково-відмінкових конструкціях.

Сполучники і сполучні слова, їхнє значення і вживання.

Частки, їх значення і вживання.

Вигуки, що виражають етикет-вітання, подяку, побажання, вибачення тощо.

4. Синтаксис.

Вираження суб'єктно- предикативних відношень.

Просте речення. Розповідне речення. Питальне речення. Спонукальне речення. . Просте ускладнене речення.

Складне речення.

Лексичний мінімум з української мови. Лексичний мінімум має складати щонайменше 2 500 слів і словосполучень, що відповідає широкому профілю навчального закладу. Активний лексичний мінімум має складати щонайменше 1 200 слів і словосполучень.

Лексико-граматичний мінімум передбачає перевірку рівня сформованості лексичної і граматичної компетенцій у вступників, зокрема **передбачає виконання тесту**, який складається з 10 завдань.

4. Порядок проведення вступного іспиту

Вступний іспит проводять відповідно до Правил прийому до Харківської державної академії культури в 2025 році.

5. Структура вступного іспиту

Вступний іспит передбачає три субтести для комплексного оцінювання рівня сформованості мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей:

- письмовий субтест на володіння граматичним матеріалом;
- усний субтест на текстовому матеріалі соціально-культурного, офіційно-ділового та побутового змісту (вид мовленнєвої діяльності – читання);
- усний субтест, що ґрунтується на фаховому змісті та враховує потреби навчально-професійної комунікації (вид мовленнєвої діяльності – говоріння).

На період воєнного стану тестування проводиться **в дистанційному режимі**

Список рекомендованої літератури

Антонів О. В. Українська мова для іноземців: модул. курс В1-В2 : навч. посібник; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Центр україністики. Київ : Інкос, 2012. 271 с.

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук, ред. укр. видання - д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєв. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с

Загальноосвітній стандарт з української мови як іноземної (рівні А1, А2, В1, В2, С1) /укл. Н. С. Ніколаєва, Н. О. Бондарева, А. А. Дем'янюк, М. В. Шевченко, В. В. Овдіюк, М. Ю. Якубовська. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/1410876247/>

Козелко І. Р. Практикум з української мови як іноземної (Морфологія: іменник, займенник, прикметник): навч. посіб. Львів: ЛНМУ імені Данила Галицького, 2017. 24 с.

Луценко В.І. Українська мова для іноземних студентів: у 4 т. Том 1: Навч. посіб. Дніпро: Національний гірничий університет, 2017. 83 с.

Мацюк Г. Р. Українська мова. Практичний курс для іноземців: навч. посіб. / Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 195 с.

Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземців: практикум. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. 188 с.

Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною, затверджені Колегією МОН України 22.05.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/proministerstvo/doradchi-organi/kolegiya-ministerstva/rishennya-kolegiyi-2018>.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

**знань абітурієнтів з числа іноземців та осіб без громадянства,
які вступають до ХДАК у 2025/2026 навчальному році
для здобуття ступеня бакалавра
(МОВА НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКА))**

Знання з української мови як іноземної оцінюються за 100-бальною шкалою, початком відліку є 100 балів. Загальна оцінка вступного випробування виводиться на підставі оцінок за кожен його компонент і складає 100 балів, таким чином максимальна оцінка вступного випробування може складати 200

балів. Іноземний громадянин не отримує рекомендації до зарахування, якщо набирає менше 124 балів.

I. Лексико-граматичний тест (20 балів)

20-6	Знання відмінкової системи української мови. Уміння правильно відмінювати іменники, прикметники і займенники. Здатність правильно використовувати прості прийменники на письмі. Відсутність або незначна кількість помилок при використанні форм дієслова. Уміння відрізняти і використовувати види складнопідрядних речень.
5-0	Знання відмінкової системи української мови на низькому рівні. Невміння правильно відмінювати іменники, прикметники і займенники. Відсутність здатності правильно використати прості прийменники на письмі. Наявність великої кількості помилок при використанні форм дієслова. Невміння відрізняти і використовувати види складнопідрядних речень.

II. Говоріння (40 балів)

40-10	Достатній рівень володіння діалогічною мовою; розуміння питань, їх оформлення відповідно до норм української мови. Допускається незначна кількість помилок, які все ж не заважають взаєморозумінню
9-0	Низький рівень володіння діалогічною мовою нерозуміння питань, їх оформлення зі значними відхиленнями від норм української мови. Наявність великої кількості помилок, які заважають взаєморозумінню

III Читання (20 балів)

20-6	Абітурієнт читає виразно, з хорошою дикцією; інтонація (поділ пропозицій на смислові частини, мелодика пропозицій різної синтаксичної будови), тембр, темп, гучність читання відтворюють авторський задум, стильові характеристики тексту. Абітурієнт повно, точно і глибоко розуміє основну інформацію тексту, визначає його тему, порядок викладу інформації в тексті, робить правильні висновки
5-0	Абітурієнт читає, не зв'язуючи слова між собою інтонаційно, не відділяючи одну пропозицію від іншої, допускає значну кількість помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє у багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови Абітурієнт не розуміє основну інформацію тексту, не визначає його тему, порядок викладу інформації в тексті, не робить правильні висновки

IV. Письмо (20 балів).

20-6	Достатній рівень володіння писемним мовленням; розуміння поставлених запитань щодо прочитаного тексту та їх писемне оформлення відповідно до норм української мови. Допускається незначна кількість мовленнєвих помилок.
5-0	Низький рівень володіння писемним мовленням; нерозуміння поставлених запитань щодо прочитаного тексту, їх писемне оформлення зі значними відхиленнями від норм української мови. Наявність великої кількості мовленнєвих помилок.

ЧАСТИНА II

ТВОРЧИЙ КОКНУРС

На навчання за спеціальністю В5 Музичне мистецтво ОП «Сольне інструментальне та вокальне виконавство» («Фортепіано», «Естрадний спів», «Народний спів», «Академічний спів») за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти приймаються випускники шкіл за умови наявності повної загальної середньої спеціалізованої освіти. Обов'язковим вступним випробуванням є творчий конкурс. Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва.

Творчий конкурс проводиться виключно в очному та/або дистанційному форматі.

Творчий конкурс – форма вступного випробування, яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти.

Творчий конкурс спрямований на виявлення спроможності абітурієнта до навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю В5 «Музичне мистецтво» та є комплексним (включає практичну виконавську та теоретичну складові).

До складання вступних випробувань допускаються особи, які мають документ про підготовку відповідно до спеціальності «Музичне мистецтво» за програмами закладів вищої освіти I та II рівня акредитації, а також особи, які мають документ про повну загальну середню освіту і спеціалізовану професійну музичну освіту (здобуту в коледжах, училищах або у спеціалізованих музичних школах-інтернатах), відповідно до програм вищих музичних навчальних закладів I-II рівня акредитації. **Ці вимоги відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво (с. 13 Пояснювальної записки), затвердженого Наказом МОН від 24 травня 2019 р. № 727.**

Практична та теоретична складові творчого конкурсу являють собою наочну демонстрацію вступником творчих здібностей, які дозволяють зробити висновок щодо їх спроможностей в подальшому отримати відповідні професійні кваліфікації.

За напрямками «Естрадний спів», «Народний спів», «Академічний спів» приймаються особи, які не мають хвороб голосового апарату.

Перед творчим конкурсом кожен абітурієнт має пройти консультації, на яких будуть розглянуті основні аспекти вступного випробування.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ТВОРЧОГО КОНКУРСУ: «ФОРТЕПІАНО»

«Виконавська майстерність» – передбачає виконання напам'ять на інструменті програми з двох різнохарактерних фортепіанних творів:

- поліфонічний твір або твір крупної форми;
- концертний твір (п'єса або етюд).

Орієнтовний репертуар

Поліфонічні твори

Бах Й.С. Прелюдії та фуги з «Добре темперованого клавіру», I і II т.;
 Бах Й.С. Французькі сюїти;
 Бах Й.С. Англійські сюїти;
 Бах Й.С. Партіти;
 Бах Й.С. Триголосні інвенції;
 Бах Й.С. – Бузоні Ф. Органні хоральні прелюдії
 Гендель Г. Прелюдії та фуги, Сюїти, Фуги, Партіта
 Бібік В. Прелюдії та фуги
 Хіндеміт П. «Ludus tonalis»

Твори крупної форми

Скарлатті Д. Сонати
 Гайдн Й. Сонати
 Моцарт В.А. Сонати; Варіації; Рондо; Фантазії
 Бетховен Л. Сонати; Рондо; Варіації
 Гріг Е. Соната
 Шуберт Ф. Сонати

П'єси

Мендельсон Ф. Пісні без слів
 Шопен Ф. Вальси; Мазурки; Прелюдії; Ноктюрни; Етюди; Полонези;
 Експромти; Експромт-Фантазія.
 Шуберт Ф. Експромти; Музичні моменти; Фантазії.
 Шуман Р. Новелети; Симфонічні етюди; Фантастичні сцени; Карнавал;
 Крейслеріана; Метелики, Мрії, Порив.
 Ліст Ф. Етюди; П'єси з циклу «Роки мандрів»; Ноктюрни; Мефісто-вальс;
 «Втіхи»; «Лорелея».
 Дебюссі К. Прелюдії; Етюди; Програмні твори.
 Лисенко М. Ноктюрни; Пісні без слів; Баркарол; Мрії. «Образки минулого»,
 Експромт, Ескізи.
 Лятошинський Б. «Відображення», Прелюдії;
 Ревуцький Л. Прелюдії.
 Сильвестров В. «П'ять п'єс»; «Тріада»; «Кіч-музика»; Багателі.
 Скорик М. П'єси
 Фільц Б. «Десять закарпатських новелет», «Київський триптих».

«Співбесіда з основ теорії та історії музичного мистецтва» - оцінка знань абітурієнта, загальнокультурного та музично-теоретичного рівня підготовки абітурієнтів в межах програм вищих навчальних музичних закладів I-II рівнів акредитації

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконували абітурієнти;
- вміння проаналізувати основні особливості виконаних творів

(емоційно-образний зміст, форму);

- знання концертного репертуару зі своєї спеціальності та його класифікації за жанрами (поліфонічні твори, твори великої форми, обробки);
- знання імен видатних діячів та виконавців на фортепіано, характеристики їх творчої індивідуальності;
- знання загальновідомої методичної літератури;
- знання шкіл та самовчителів гри на фортепіано, збірок, посібників, монографій тощо;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- знання теорії музики та сольфеджіо.

Питання для співбесіди:

- Назвіть основні жанри фортепіанної музики та їхні характерні особливості.
- Назвіть видатних виконавців ХХІ ст. (українські та зарубіжні).
- Охарактеризуйте явище динаміки в музиці, основні динамічні позначення.
- Опишіть будову форми рондо.
- Опишіть будову сонатної форми.

Структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників

Творчий конкурс (виконавська та музично-теоретична складова)

оцінюється за 100 бальною шкалою.

Випробування	Бали
«Виконавська майстерність»	
1. Поліфонічний твір або твір крупної форми	Макс. 30
2. Концертний твір (п'єса або етюд)	Макс. 30
«Співбесіда з основ теорії та історії музичного мистецтва»	
Знання з теорії музики	Макс. 20
Знання з історії музичного мистецтва та фортепіанного виконавства	Макс. 20

«ЕСТРАДНИЙ СПІВ»

«Виконавська майстерність» передбачає публічний виступ абітурієнта і демонстрацію своїх творчих та виконавських здібностей, а саме:

- виконання двох контрастних за характером естрадних пісень: українського та зарубіжного авторів (можливо виконання власного вокального твору) у супроводі фортепіано або власної фонограми-мінусовки;
- виконання байки або вірша.

У процесі творчого конкурсу перевіряються: артистичність, творча уява, здатність до органічної дії у запропонованих обставинах, емоційність, почуття ритму, музичний слух, пластичність, спостережливість абітурієнта.

Орієнтовний репертуар

1. Муз. П. Майбороди сл. А.Малишка «Пісня про рушник».
2. Ой, за гаєм, гаєм / Українські народні пісні. – К. : Муз. Україна, 1993.
3. Українські народні пісні: «Ой, чий то кінь стоїть», «Місяць на небі», «Чом ти не прийшов», «Ой, у вишневому садку» і т.д.
4. Пісні Ігора Поклада: «Кохана», «Сіла птаха», «Очі на піску», «Тече вода», «Скрипка грає» та ін.
5. Пісні Володимира Івасюка: «Червона рута», «Водограй», «Сизокрилий птах», «Твої кроки» та ін.
6. Композиції з рок-опери Генадія Татарченка на слова Юрія Рибчинського «Біла ворона».
7. Пісні Олександра Пономарьова «Люблю тільки тебе», «Зранку до ночі» та ін.
8. Пісні В'ячеслава Вакарчука: «Я не здамся без бою», «Така як ти», «Обійми», «Не твоя війна» та ін.
9. Пісні Сергія Бабкіна: «Моє кохання», «Де би я не був» та ін.
10. Христина Соловій «Про весну», «Тримай» та ін.
11. Херман Дж. «Хелло, Доллі!» США, 1964.
12. Кандер Дж. і Фред Еб «Кабаре» США, 1966.

«Співбесіда з основ теорії та історії музичного мистецтва» - оцінка знань абітурієнта, загальнокультурного та музично-теоретичного рівня підготовки абітурієнтів в межах програм вищих навчальних музичних закладів I-II рівнів акредитації. Теоретична складова творчого конкурсу проводиться у формі співбесіди й передбачає демонстрацію вступником обізнаності щодо:

- основних етапів еволюції естрадно-вокального мистецтва в Україні;
- історії української і світової музики;
- виконавська специфіка в естрадно-пісенному виконавстві;
- різновиди вистав в музично-драматичному театрі;
- музичної термінології та літератури за фахом;
- української або англійської мови (для іноземних громадян).
- питань історії, теорії та практики музичного мистецтва.

Питання до співбесіди

1. Визначити поняття «тональність» і «лад». Кварто-квінтове коло тональностей.
2. Мюзикл: витоки та специфічні ознаки жанру.
3. Віденський музичний класицизм: стильові ознаки, творчі принципи провідних композиторів, жанрове різноманіття.
4. Рок-музика як явище культури ХХ ст. Провідні рок-гурти України.
5. Поняття «музичний лад». Лади народної музики.
6. Співацька манера співу та вокальна естрадна техніка.
7. Творчість І. Гайдна: творчі принципи, зв'язок з народною музикою,

- жанрове розмаїття. Розвиток жанрів класичної симфонії і сонати.
8. Поняття «співацький голос». Різновиди співочих голосів. Характеристика їх вокальних можливостей.
 9. Акорди. Обернення і розв'язання тризвуків та септакордів.
 10. Універсалізм як специфічна ознака виконавської майстерності естрадного вокаліста.
 11. Жанрові особливості музичної побудови рок-опери «Ісус Христос — супер зірка» Ендрю Ллойд Уеббер.
 12. Особливості специфіки рок-опери «Біла ворона» Г. Татарченка.
 13. Сучасні тенденції розвитку музично-драматичного театру в Україні.
 14. Сучасний розвиток мюзиклу в європейській та світовій культурі.
 15. Розвиток рок-опери в європейській та світовій культурі.
 16. Різновиди вистав в музично-драматичних театрах.
 17. Жанрові особливості рок-опер.
 18. Жанрові особливості мюзиклів.
 19. Специфіка джазового вокалу.
 20. Різновиди естрадної вокальної музики.

Структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників

Творчий конкурс (виконавська та музично-теоретична складова)
оцінюється за 100 бальною шкалою.

Випробування	Бали
«Виконавська майстерність»	
1. Виконання двох контрастних за характером естрадних пісень: українського та зарубіжного авторів (можливо виконання власного вокального твору) у супроводі фортепіано або власної фонограмі-мінусовки	Макс. 50
2. Виконання байки або вірша	Макс. 10
«Співбесіда з основ теорії та історії музичного мистецтва»	
Знання з теорії музики	Макс. 20
Знання з історії музичного мистецтва та естрадно-вокального виконавства	Макс. 20

«НАРОДНИЙ СПІВ»

«Виконавська майстерність» передбачає публічний виступ абітурієнта і демонстрацію своїх творчих та виконавських здібностей, а саме:

- виконання народної пісні без супроводу (у відповідній манері фольклорного солоспіву або в народно-академічній манері);
- виконання обробки народної пісні з супроводом або одного сучасного твору народного напрямку чи в народному стилі виконання.

У процесі творчого конкурсу перевіряються: артистичність, творча уява, здатність до органічної дії у запропонованих обставинах, емоційність, почуття

ритму, музичний слух, пластичність, спостережливість абітурієнта.

«Основи теорії та історії музичного мистецтва» – теоретична складова творчого конкурсу проводиться у формі співбесіди й передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання основ теорії музики та сольфеджіо;
- основних етапів еволюції народнопісенної традиції та народно-академічного мистецтва в Україні;
- історії української і світової музики;
- виконавська специфіка в народнопісенному виконавстві;
- знання основних термінів загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи).

Питання до співбесіди

1. Визначити поняття «тональність» і «лад». Кварто-квінтове коло тональностей. Поняття «музичний лад». Лади народної музики.
2. Інтервали.
3. Акорди. Обернення і розв'язання тризвуків та септакордів.
4. Поняття «співацький голос». Різновиди співочих голосів.

Характеристика їх вокальних можливостей.

5. Співацька манера співу та вокальна естрадна техніка.
6. Віденський музичний класицизм: стильові ознаки, творчі принципи провідних композиторів, жанрове різноманіття.
7. Романтизм в музиці
8. М. Лисенко – основоположник класичної української музики.
9. Жанри українського музичного фольклору.
10. Універсальність як специфічна ознака виконавської майстерності сучасного вокаліста народного напрямку.

Структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників

Творчий конкурс (виконавська та музично-теоретична складова)

оцінюється за 100 бальною шкалою.

Випробування	Бали
«Виконавська майстерність»	
1. Виконання народної пісні без супроводу (у відповідній манері фольклорного солоспіву або в народно-академічній манері);	Макс. 30
2. Виконання обробки народної пісні з супроводом або одного сучасного твору народного напрямку чи в народному стилі виконання.	Макс. 30
«Співбесіда з основ теорії та історії музичного мистецтва»	
Знання з теорії музики	Макс. 20
Знання з історії музичного мистецтва, академічно-народного та традиційного народнопісенного виконавства	Макс. 20

Орієнтовний репертуар

для солоспіву

- Балади. Родинно-побутові стосунки / Упоряд. О. І. Дей та ін. К. : Наук. думка, 1998. 528 с.
- «Була собі Марієчка» муз. І. Сльоти, сл. О. Матійка / І.М. Сльота «...З твого серця». К.: «Арфа», 1996.
- «Бурсацька колядка» (солоспів). «Ой, сади, мої сади» (козацька, солоспів) / Л.І. Новикова Пісні Слобідської України : навч. пос. Харків: ТО Ексклюзив. 2006.188 с.
- «Весняночка – паняночка» (весняна, солоспів) «Суботонька – неділенька» (весільна, солоспів) Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон) Фольклорні записи В.В. Дубравіна. Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. 446 с.
- «Пісня про матір» муз. І. Поклада, сл. Б. Олійника у зб.: Матвієнко Ніна «Ой виорю нивку широкою». К. : УЦНК «Музей Івана Гончара», 2009. 576 с.
- Матвієнко Ніна. Ой виорю нивку широкою. К. : Український центр народної культури «Музей Івана Гончара», 2003. 576 с.
- Народні пісні: Записи Людмили Єфремової. К. : Наукова думка, 2006. 575 с.
- Обрядова творчість фольклорних осередків історичної Харківщини : методичні матеріали до засвоєння і творчого втілення обрядової та народнопісенної культури / В.М.Осадча. – Харків : ХОЦНТ : Видавець Савчук О.О., 2010. 136 с.
- «Скаче в полі білий кінь» сл. А. Лихошвая, муз. О. Чухрая / О.І. Чухрай «Диво всепрощеної любові». Полтава, 2008. 250 с.
- «Сонечко любові» муз. О. Чухрая, сл. В. Назаренка / О. Чухрай «Сонечко любові». Полтава: «Криниця», 1996.
- «Тополі» муз. І. Сльоти, сл. М. Бакая / І.М. Сльота «...З твого серця». Київ: «Арфа», 1996.
- Пісні Слобідської України. Фонографічна збірка. Пісні Лебединщини. Вип. II. / Збирацька робота, розшифр. нотних текстів О.І. Стеблянка. упор. Л. Новикової. Харків: Майдан, 1998. 201 с.
- Укр. нар. пісні в супроводі баяну «Співає Раїса Кириченко» / Склад. М.Д. Шраменко. Київ : Музична Україна. 1998.
- Укр. нар. пісні для голосу без супроводу і в супроводі хору та інструментального ансамблю «Співає Ніна Матвієнко» / Склад. М.Д. Шраменко. Київ : Музична Україна. 1987.
- Українські народні пісні про кохання / Упоряд. В.К. Пономаренко. – Київ: Музична Україна, 1992. 159 с.
- Українські народні пісні у записах М.В. Лисенка / Упоряд. Л.А. Єфремова. Київ: Музична Україна, 1991. 352 с.

«АКАДЕМІЧНИЙ СПІВ»

«Виконавська майстерність» передбачає виконання двох різножанрових вокальних творів:

1. арія (зарубіжного або вітчизняного композиторів XVIII - XXI ст.);
 - романс (вітчизняного або зарубіжного композитора) або українська народна пісня.

У процесі творчого конкурсу перевіряється наступний комплекс професійних даних абітурієнта: володіння співацьким диханням, діапазон, вокально-технічні навички, навички голосоведіння та вокального інтонування, виконавську виразність та артистизм.

Орієнтовний репертуар

Старовинні та класичні арії композиторів: Cavali, Bononcini, Vivaldi, Caccini, Paisiello, Manfredi, Pergolesi, Stradella, Bach, Caldara, Bellini, Handel, Donizetti, Mozart, Rossini, Verdi, Puccini.

Арії з опер вітчизняних композиторів XVIII - XXI ст.:

- Д.С.Бортнянський з опер «Сокіл», «Свято сеньора», « Син-суперник або Сучасна Стратоніка»;
- С.С.Гулак-Артемівський з опери «Запорожець за Дунаєм»
- Г.І.Майборода з опери «Мілана»
- М.В.Лисенко з опер «Наталка-Полтавка», «Тарас Бульба», «Енеїда», «Чорноморці».

Романси вітчизняних та зарубіжних композиторів: Е. Гріга, Р. Шумана, Ф. Шуберта, Ф. Мендельсона, Ф. Шопена, М. Шимановської, Й. Гайдна, Л. Бетховена, В.А. Моцарта, Я. Сібеліусу, М. Рegera, Г. Форе, Е. Шоссона, С. Монюшка, А. Білаша, М. Лисенка, М. Жербіна, В. Косенко, Я. Степового, А. Кос-Анатольського, Г.І.Майбороду, Д.Січинського, І.Шамо.

Українські народні пісні

«Вечір близенько»
 «В кінці греблі шумлять верби»
 «Гандзя»
 «Глибока криниця»
 «Грицю, Грицю, до роботи»
 «Де ти, доню, барилася?»
 «Добри вечір дівчино»
 «Добрий вечір, зелена діброво»
 «Ішов козак потайком»
 «Їхав козак на війноньку»
 «Їхав козак за Дунай»
 «Йшла я по воду»

«Закувала зозуленька»
 «Зелененький барвіночку»
 «Зацвіла в долині червона калина»
 «Зоре моя вечірняя»
 «Лугом іду, коня веду»
 «Місяць на небі»
 «Над річкою бережком»
 «Не щебече соловейку»
 «Ой, гаю мій, гаю»
 «Ой, за горою»
 «Ой на горі на високій»
 «Ой не ходи, Грицю»
 «Ой, у вишневому садочку»
 «При долині кущ калини»
 «Стоїть явір над водою»
 «Чом, чом не прийшов»
 «Шумить гуде дібровонька»
 «Якби мені черевики»

«Основи теорії та історії музичного мистецтва» – теоретична складова творчого конкурсу проводиться у формі співбесіди й передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання основ теорії музики та сольфеджіо;
- основних практичних положень у сфері вокального виконавства;
- специфіки людського голосу та загальні уявлення про найголовніші етапи історичного розвитку вокального виконавства;
- стилевих особливостей виконання вокальних творів, що відповідають певному історико-культурному контексту епохи, стилю, жанру (музика епохи бароко, рококо, класицизму, романтизму, імпресіонізму, експресіонізму, неокласицизму тощо);
- знання основних термінів загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи).

Структура оцінки і порядок оцінювання підготовленості вступників

Творчий конкурс (виконавська та музично-теоретична складова)
оцінюється за 100 бальною шкалою.

Випробування	Бали
«Виконавська майстерність»	
1. Арія (зарубіжного або вітчизняного композиторів XVIII – XXI ст.)	Макс. 30
2. Романс (вітчизняного або зарубіжного композитора) або українська народна пісня.	Макс. 30
«Співбесіда з основ теорії та історії музичного мистецтва»	

Знання з теорії музики	Макс. 20
Знання з історії музичного мистецтва та академічно-вокального виконавства	Макс. 20

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2025 РОЦІ
за спеціальністю В 5 Музичне мистецтво**

ОП «Сольне, інструментальне та вокальне виконавство»

(«Фортепіано», «Естрадний спів», «Народний спів», «Академічний спів»)

Під час проведення творчого конкурсу застосовується 100-бальна система оцінювання знань (від 1 до 100 балів).

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання виконавських та режисерських досягнень
Незадовільний рівень	
0-8 балів	Абітурієнт не виконав (не відповів на) основні завдання етапу творчого конкурсу, не знає фактичного матеріалу. Відсутні будь-які здібності до інструментального / вокального виконавства.
9- 17 балів	Абітурієнт не виконав (не відповів на) основні завдання кожного з етапів творчого конкурсу, не знає фактичного матеріалу.
18 -25 балів	Абітурієнт майже не виконав (не відповів на) основні завдання кожного з етапів творчого конкурсу. Відсутні виконавські здібності, акторська емоційна виразність та навичка щодо художнього виконання музичних творів.
Середній рівень	
26- 30 балів	Абітурієнт виявляє недостатні знання з теоретичного та практичного матеріалу, слабо володіє особливостями виконання творів. Має деякі слабкі здібності, не виразну акторську емоційну виразність та навичку щодо художнього виконання музичних творів.
31 -38 балів	Абітурієнт виявляє недостатні знання з теоретичного та практичного матеріалу, слабо володіє виконавською майстерністю. Має деякі середні виконавські здібності та слабе художнє виконання музичних творів.
39 -50 балів	Абітурієнт виявляє недостатні знання з теоретичного та практичного матеріалу, допускає неточності в виконанні композицій. Має середні виконавські здібності, недостатню акторську емоційну виразність та слабе художнє виконання музичних творів.
Достатній рівень	
51 -58 балів	Абітурієнт володіє практичними навичками, але допускає неточності в теоретичних знаннях та виконавській майстерності.
59 -68 балів	Абітурієнт володіє практичними навичками виконавської майстерності, але допускає неточності в теоретичних знаннях. Виявляє методичність, демонструє непогане виконання музичних творів та виконавські здібності, але недостатньо технічно.

69 – 75 балів	Абітурієнт добре володіє практичними вокальними навичками, але допускає неточності в теоретичних знаннях. Виявляє методичність, на достатньому рівні демонструє художнє виконання музичних творів, емоційну виразність в акторському мистецтві.
Високий рівень	
76 – 80 балів	Абітурієнт володіє основними теоретичними знаннями та практичними навичками виконавства. Виявляє методичність, демонструє на достатньо високому рівні художнє виконання музичних творів та достатньо емоційну виразність. / Має гарні вокальні та акторські здібності.
81 – 90 балів	Абітурієнт має виконавські здібності, володіє основними теоретичними знаннями та практичними навичками виконавства. Виявляє досконалість у художньому виконанні музичних творів / та має емоційну виразність в акторському мистецтві.
91 – 100 балів	Абітурієнт блискуче володіє теоретичними знаннями та практичними навичками виконавства. Виявляє методичну досконалість, високу художність виконання музичних творів / та емоційну виразність в акторському мистецтві.

Таблиця переведення балів творчого конкурсу до шкали 100–200

Бал творчого конкурсу	Бал за шкалою 100-200	Бал творчого конкурсу	Бал за шкалою 100-200	Бал творчого конкурсу	Бал за шкалою 100-200	Бал творчого конкурсу	Бал за шкалою 100-200
1	101	26	126	51	151	76	176
2	102	27	127	52	152	77	177
3	103	28	128	53	153	78	178
4	104	29	129	54	154	79	179
5	105	30	130	55	155	80	180
6	106	31	131	56	156	81	181
7	107	32	132	57	157	82	182
8	108	33	133	58	158	83	183
9	109	34	134	59	159	84	184
10	110	35	135	60	160	85	185
11	111	36	136	61	161	86	186
12	112	37	137	62	162	87	187
13	113	38	138	63	163	88	188
14	114	39	139	64	164	89	189
15	115	40	140	65	165	90	190
16	116	41	141	66	166	91	191
17	117	42	142	67	167	92	192
18	118	43	143	68	168	93	193
19	119	44	144	69	169	94	194
20	120	45	145	70	170	95	195
21	121	46	146	71	171	96	196
22	122	47	147	72	172	97	197
23	123	48	148	73	173	98	198

24	124
25	125

49	149
50	150

74	174
75	175

99	199
100	200

Вступники, які отримали на випробуванні незадовільну оцінку (**нижче 124 балів**), до участі в конкурсі щодо зарахування на денну форму здобуття вищої освіти не допускаються.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

«Фортепіано»

1. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2017. 80 с.
2. Берегова О. Інтегративні процеси в музичній культурі України ХХ–ХХІ століть : монографія. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2013. 232 с.
3. Берегова О. Музика ХХ – ХХІ століть. Східна Європа та українське зарубіжжя. Частина перша : підручник для вищих мистецьких навч. закладів України III – IV рівнів акредитації. К. : НМАУ імені П.І. Чайковського, 2012. 294 с.
4. Белікова В. В. Історія української музики : навч. посіб. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2011. 468 с.
5. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: навчальний посібник / редакційна колегія : Я.Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
6. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики ХХ століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
7. Грінченко М.О. Історія української музики : дослідження. К. : 1992. 278 с.
8. Довгаленко Н. С. Українська музика ХХ століття : нариси. Одеса : Астропринт, 2009. 120 с.
9. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч. 1. Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса: «Будівельник», 2003. 188 с.
10. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса: «Будівельник», 2004. 240 с.
11. Зарубіжна музична культура XVII – ХХ ст.: тематичний збірник наукових праць / Гол. редактор М.Черкашина. К.: «Компас», 1991. 160 с.
12. Історія української музики. В 6 т. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т миства, фолькл. та етногр. ім. М. Т. Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук і ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. К. : Наук. думка, 1989-2004.
13. Кашкадамова Н. Історія фортепіанного мистецтва XIX сторіччя : підручник. Тернопіль : АСТОН, 2006. 608 с.
14. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови : монографія. Львів : Наук. т-во імені Шевченка у Львові, 2000. 284 с.
15. Композитори: Енциклопедичне видання / пер. з нім. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 2010. 432 с.

16. Коновалова І. Ю. Феномен композитора в часопросторі європейської музичної культури ХХ століття: модуси теоретичного осягнення : монографія. Харків : Планета-Принт, 2018. 480 с.
17. Корній Л. Історія української музики : підручник. – Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2001. Ч. 3. 480 с.
18. Корній Л. Історія української музики : підручник. Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 1998. Ч. 2. 388 с.
19. Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури : Підручник. Київ : НМАУ імені П.І. Чайковського, 2011. 720 с
20. Лігус О.М. Українська фортепіанна музика ХІХ – початку ХХ ст. у контексті європейського романтизму (жанрово-стильова динаміка) : монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 224 с.
21. Мілка Є.Г, Шевченко М.К. Гармонічне сольфеджіо : учб. посіб. для музичних училищ та консерваторій. К., 1978. 135 с.
22. Павлишин С. Музика двадцятого століття: навч. посіб. Львів : БаК, 2005. 232 с.
23. Рябуха Н. О. Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва ХХ - початку ХХІ ст. : монографія. Харків : Бровін О. В., 2016. 334 с.
24. Рябуха Н. О. Українська фортепіанна мініатюра як об'єкт виконавської інтерпретації: навч. посіб. Харк. держ. акад. культури. Харків : Вид-во Бровін О. В., 2010. 258 с.
25. Сіненко О. Історія зарубіжної музики: метод. рек. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 80 с.
26. Складар О. Д. Методика викладання курсу фортепіано. Формування і розвиток виконавських навичок студентів : навч. посібник. Харків : ХДАК, 2002. 79 с.
27. Смаглій Г. Основи теорії музики: підручник для навчальних закладів освіти культури і мистецтв. Харків : Факт, 2005. 384 с.
28. Супрун-Яременко Н. Поліфонія : посібник для студ. вищих навч. муз. заклад. Вінниця: Нова Книга, 2014. 512 с.
29. Щепакін В. М. Музична культура Сходу і Півдня України другої половини ХІХ - початку ХХ століть: європейські виміри : монографія. Харків : Панов А. М., 2017. 479 с.

«Естрадний спів»

- Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2017. 80 с.
- Берегова О. Музика ХХ – ХХІ століть. Східна Європа та українське зарубіжжя. Частина перша : підручник для вищих мистецьких навч. закладів України III – IV рівнів акредитації. К. : НМАУ імені П.І. Чайковського, 2012. 294 с.
- Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до

- XVII століття: навчальний посібник / редакційна колегія : Я.Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
- Василюшин О. Творча спадщина Володимира Івасюка. Львів : Укр. акад. Друк., 2007.
 - Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики XX століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
 - Грінченко М.О. Історія української музики : дослідження. К. : 1992. 278с.
 - Давидов М. А. Виконавське музикознавство : енциклопедичний довідник. Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2010. 400 с.
 - Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.1. Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса: «Будівельник», 2003. 188 с.
 - Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса: «Будівельник», 2004. 240 с.
 - Зарубіжна музична культура XVII – XX ст.: тематичний збірник наукових праць / Гол.редактор М.Черкашина. К.: «Компас», 1991. 160 с.
 - Історія української музики. В 6 т. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл та етногр. Ім.. М. Т. Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук та ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. К. : Наук. думка, 1989-2004.
 - Кияновська Л. Українська музична культура. 2-е вид. Тернопіль, 2000. 316 с.
 - Кияновська Л.О. Стилєва еволюція галицької музичної культури XIX – XX ст. Т. : Астон. 2000. 340 с.
 - Композитори: Енциклопедичне видання / пер. з нім. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 2010. 432 с.
 - Корній Л. Історія української музики : підручник. – Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2001. Ч. 3. 480 с.
 - Корній Л. Історія української музики : підручник. Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 1998. Ч. 2. 388 с.
 - Коротков С. Історія сучасної музики. К., 1996.
 - Лемішко М. Гармонія. Частина I. Діатоніка : навч. посіб. для вищих навч. закладів культури і мистецтв III-IV рівні акредитації. Вінниця : Нова книга, 2010. 224 с.
 - Откидач В. М. Музика. Творчість. Естрада : бібліогр. показ. для студентів спеціальності «Музичне мистецтво» спеціалізацій «Естрадний спів» і «Музичне мистецтво естради». Х. : Форт, 2015. 146 с.
 - Павлюченко С. Елементарна теорія музики. К., 1980. 211 с.
 - Популярна музика : енцикл. словник / автор-укладач В.М. Откидач. Харків : Видво «Лідер», 2020. – 896 с.
 - Смаглій Г. Основи теорії музики: підручник для навчальних закладів освіти культури і мистецтв. Харків : Факт, 2005. 384 с.

- Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навч. посіб. К.: Муз. Україна, 1998.

«Народний спів»

1. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2017. 80 с.
2. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів: Актуалізація побутової традиції : навч. посіб. — Київ: Ред. журн. «Укр. світ», 2002.
3. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики ХХ століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
4. Іваницький А. Український музичний фольклор : підручник для вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2004.
5. Іваницький А.І. Українська народна музична творчість: Навч. посібник / Під. ред. М.М. Поплавського. 2-е вид., допрацьоване. Київ : Музична Україна, 1999. 222 с.
6. Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями). Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–IV рівнів акредитації. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. 520 с.
7. Історія української музики. В 6 т. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл та етногр. ім. М. Т.Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук і ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. К. : Наук. думка, 1989-2004. ТТ. 1–5.: Т.1 (від найдавніших часів до середини ХІХ ст.). К., 1989; Т.2 (друга половина ХІХ ст.). К., 1989.; Т.3 (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). К., 1990.; Т.4 (1917 – 1941). К., 1992.; Т.5 (1941 – 1960). К., 2004.
8. Кияновська Л. Українська музична культура 2-е вид. Тернопіль, 2000. 316 с.
9. Кияновська Л.О. Сильова еволюція галицької музичної культури ХІХ – ХХ ст. Т. : Астон. 2000. 340 с.
10. Осадча В.М. Обрядова пісенність Слобожанщини : навч. посіб. Х. : Видавець Савчук О. О., 2011. – 184 с.
11. Павлишин С. Музика двадцятого століття: навч. посіб. Львів : БаК, 2005. 232 с.
12. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. К., 1980. 211 с.
13. Смаглій Г. Основи теорії музики: підручник для навчальних закладів освіти культури і мистецтв. Харків : Факт, 2005. 384 с.
14. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навч. посіб. К.: Муз. Україна, 1998.
15. Ярмо М., Ластовецький М., Каралюс М. Історія зарубіжної музики: організаційно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І.Франка, 2016. 128 с.

«Академічний спів»

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник. Київ : ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с.

2. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2017. 80 с.
3. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: навчальний посібник / редакційна колегія : Я.Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
4. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики XX століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
5. Гладишева А.О. Сценічна мова: дикційна та орфоепічна нормативність: навч. посібник для студентів мистецьких вузів та учнів дитячих шкіл мистецтв. К. : Мистецтво, 1996. 203с.
6. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва : підручник. Київ : НМАУ, 1994. 320с.
7. Зарубіжна музична культура ХУІІ - ХХ ст.: тематичний збірник наукових праць / Гол.редактор М.Черкашина. К.: «Компас», 1991. 160 с.
8. Іванова І.Л., Куколь Г.В., Черкашина М.Р. Історія опери : навч. посіб. К. : Музична Україна, 1998. 247 с.
9. Кияновська Л. Українська музична культура. 2-е вид. Тернопіль, 2000. 316 с.
10. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. К., 1980. 211 с.
11. Смаглій Г. Основи теорії музики: підручник для навчальних закладів освіти культури і мистецтв. Харків : Факт, 2005. 384 с.
12. Ярмо М., Ластовецький М., Каралюс М. Історія зарубіжної музики: організаційно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2016. 128 с.